

IRTI HUUMEISTA RY

Asia: HE 149/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

3.2.2026

Lausunto:

Koska lausunnon antamisen aikataulu oli tiukka, Irti Huumeista kiinnittää huomiota muutamaan järjestön kannalta tärkeään asiaan.

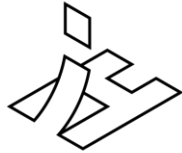
Kuten esityksessä todetaan, suomalaisten lasten päihteiden käyttö on viime vuosina keskimäärin vähentynyt, mutta samaan aikaan hyvinvoinnissa ja päihteiden käytössä on havaittavissa huomattavaa polarisoitumista. Päihdekokeilut ovat nuoruusiässä tavallisia. On myös todettu, että päihdeongelmilla ja mielenterveydellä on yhteys (Kuussaari & Hirschovits-Gerz, 2015). Lasten ja nuorten huumemyrkytyskuolemat ovat viime vuosina lisääntyneet Suomessa, ja päihderiippuvuuden alkaminen on aikaistunut (Onnettomuustutkintakeskus, 2024).

On myös todettua, että huumeiden saatavuus on helpottunut viime vuosina. Sijoitettuna asuvista teini-ikäisistä kaikkien päihteiden osalta yleisintä käyttö oli laitoksissa asuvien ja vähäisintä sijaisperheessä asuvien keskuudessa. Sijoitetut teini-ikäiset ovat kokeilleet tai käyttäneet kannabista tai muita huumeita selvästi yleisemmin kuin vanhemman kanssa asuvat. (Saariluoma & et al., 2021.)

Myös esimerkiksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL on todennut useissa julkaisuissaan, että sijaishuollossa olevilla nuorilla on paljon päihdeongelmia, mutta lastensuojeluyksiköt eivät ole varsinaisia päihdehoitoyksiköitä, eikä niissä aina ole riittävää päihdehoidon osaamista.

Onnettomuustutkintakeskus OTKES selvitti teematutkinnassaan, millaisia välillisiä ja välittömiä kuolemaan johtaneita seikkoja on tunnistettavissa nuorten tapaturmaisten huumekuolemien taustalla. Tutkinnan perusteella OTKES suosittelee, että sosiaali- ja terveysministeriö uudistaa lastensuojelua niin, että avohuollon sekä sijaishuollon palvelut vastaavat asiakkaana olevien huumeita käyttävien nuorten monialaisiin palvelutarpeisiin.





IRTI HUUMEISTA RY

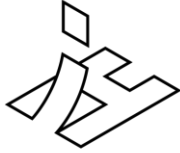
Edellisten tietojen pohjalta Irti Huumeista ry:lle on tärkeää, että päihdehoito taataan lastensuojeluyksiköissä ja että psykiatrasta osaamista ja viranomaisten välistä yhteistyötä lisätään. Myös lastensuojelun työntekijöiden osaamista huumeiden ja mielenterveyden suhteen on vahvistettava.

OTKES myös suosittelee, että sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa uudistaa ja määrittää erityisesti alle 18-vuotiaille ja 18–25-vuotiaille nuorille huumeiden ongelmakäyttäjille kansallisesti yhtenäisen palvelukokonaisuuden ja turvaa palveluketjujen toimivuuden. Irti Huumeista pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten kohdalla palvelupolku on selkeä, ja ettei lapsi tai nuori joudu kohtuuttoman pallottelun kohteeksi.

OTKESin raportissa myös todettiin, että joissain tapauksissa nuori ei akuutista tarpeesta huolimatta päässyt lainkaan palveluihin, koska tarjolla ei ollut sopivaa hoitopaikkaa. Irti Huumeista haluaa omalla vaikuttamistoiminnallaan edistää sitä, että sijoituspaikkoja lisättäisiin, jotta nuorille voidaan tarjota paikka aina, kun tilanne sitä vaatii.

Kokonaisuudessaan Irti Huumeista ry pitää hyvänä sitä, että lastensuojelulakia uudistetaan, jotta lapsen etu, hyvinvointi ja turvallisuus varmistetaan ja että viranomaiset veloitetaan aktiiviseen yhteistyöhön.





IRTI HUUMEISTA RY

Lähteet:

Kuussaari, K., & Hirschovits-Gerz, T. (2015). Co-occurrence of substance use related and mental health problems in the Finnish social and health care system. *Scandinavian Journal of Public Health*, 44(2), 202–208. <https://doi.org/10.1177/1403494815616303>

Onnettomuustutkintakeskus. (2024). Nuorten tapaturmaiset huumekuolemat vuonna 2023. T2023-S1. S-julkaisu 1/2024.

Saariluoma L., Heino, T., Eriksson P. & Utriainen S. (2021) Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja teini-ikäisten väkivaltakokemukset sekä päihteiden käyttö. Tutkimuksesta tiiviisti 73/2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-782-1>, s. 4–5.

